

**UCHWAŁA NR XXXIX/350/21
RADY MIEJSKIEJ W OZIMKU**

z dnia 25 października 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ozimek na lata 2022– 2024

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159, 1006) i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021r. poz. 1371) Rada Miejska w Ozimku uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ozimek na lata 2022-2024”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ozimka

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Ozimku

Aldona Koczur

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/350/21

Rady Miejskiej w Ozimku

z dnia 25 października 2021 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2022 – 2024

WPROWADZENIE

Na podstawie Uchwały nr XVII/92/15 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia z dnia 21 grudnia 2015 r., Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku, wyznaczony został do organizowania pracy z rodziną w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3 – letniego programu wspierania rodziny.

ZADANIA I CELE

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne. Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jako naturalne środowisko życia dziecka ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze – emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. To właśnie rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej. Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska bezrobocia, ubóstwa czy przemocy. Towarzyszą im trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy. Działalność profilaktyczna to zarówno zapobieganie negatywnym stanom rzeczy. Dlatego ważne jest upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Integracji i Pomocy Społecznej oraz analiza społeczna zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest ochrona macierzyństwa, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje nt. liczby mieszkańców, liczby dzieci z terenu gminy Ozimek umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, świadczeń „Za Życiem”, stypendiów szkolnych oraz funduszu alimentacyjnego.

Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Rok 2021

Liczba dorosłych mieszkańców gminy Ozimek (stan na 31 sierpnia 2021) - 15302

Liczba nieletnich zamieszkujących gminę Ozimek (stan na 31 sierpnia 2021 – 2913

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej - 233

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych -525

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego - 1808

Liczba Rodzin korzystających z Programu „Dobry Start” - 0

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „ Za życiem”-1

Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego - 40

Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego – 103

Liczba uczniów korzystających ze stypendiów i zasiłku szkolnego - 3

W gminie Ozimek obecnie funkcjonuje 22 rodzin zastępczych, w których umieszczonych jest 29 dzieci.

5 rodzin zaliczonych jest do rodzin niezawodowych i przebywa tam 6 dzieci. Przyczynami ich umieszczenia jest porzucenie, śmierć jednego z rodziców, długotrwała choroba rodzica oraz narkomania.

17 rodzin zaliczono do rodzin spokrewnionych i przebywa w nich 23 dzieci. Główne przyczyny umieszczenia to: porzucenie, śmierć rodzica, choroba, niepełnosprawność rodzica, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, alkoholizm.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywa 3 dzieci w tym: Dom Dziecka w Turawie – 2 dziecko, Dom Dziecka w Chmielowicach – 1 dziecko.

ANALIZA SWOT

Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> – dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, – dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych rodzinom, – aktywnie działające instytucje samorządowe. - współpraca Ośrodka Integracji i Pomocy Społecznej ze szkołami, Powiatowym Urzędem Pracy, PCPR, Policją, – utworzenie stałego stanowiska pracy asystenta rodziny. – liczne i otwarte na współpracę organizacje pozarządowe, – kompetentna, wykształcona i stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej,- dobrze rozwinięta sieć gminnych placówek oświatowych. – dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych rodzinom, – ogólnie dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy, – posiadanie budynków użyteczności publicznej (np. Dom Kultury, świetlice wiejskie), – dobrze działające kluby sportowe.	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie finansowe i organizacyjne związane z powoływaniem rodzin wspierających – rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym, – zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych. – niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją, – brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, – bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin, – ograniczona dostępność specjalistów w placówkach oświatowych np. terapeutów, psychologów, itp. – niechęć współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartość instytucji, – mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
--	---

<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie nowych form pracy z rodziną, w tym usług pedagoga środowiskowego – możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych, – podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami, – wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczej rodzin, – pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej, – rozszerzenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne – wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej, – brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin, – rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań, – uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, – brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia, – niestabilny system prawny w zakresie wspierania rodziny i pomocy społecznej, – ubożenie społeczeństwa i osłabianie się funkcji opiekuńczej rodzin, – niepewność finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki finansowe).
--	--

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu będą rodziny, które mieszkają w gminie Ozimek, wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Cel główny, cele szczegółowe i działania Programu .

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Ozimek w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego, w oparciu o doświadczenia zawodowe specjalistów – osób współpracujących, zdefiniowano cel główny Programu. Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwią realizowanie na poziomie lokalnym polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałości, rozwój oraz właściwe wypełnianie przez nią podstawowych zadań.

Cel główny Programu:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz pomoc w przywracaniu im zdolności do pełnienia ich zadań.

Cele szczegółowe:

1. Aktywizowanie i uwrażliwianie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.
2. Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny.
3. Poprawa warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym oraz funkcjonowania rodziny.
4. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.
5. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
6. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr działających na rzecz rodzin.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ozimek.

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny we właściwym pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,

- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

DZIAŁANIA I SPOSÓB ICH REALIZACJI

Dla realizacji celów zakłada się następujące działania:

1. Interdyscyplinarne wsparcie rodziny

W pracy z rodziną ważna jest współpraca różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Praca ta polegać będzie na powoływaniu grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchomieniem mechanizmów współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

2. Prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi młodzieżą w wieku szkolnym.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- a) opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze),
- b) specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, socjalizacyjne dla młodzieży),
- c) pracy podwórkowej realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych (działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

3. Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m. in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy. W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

4. Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, prawnego, zawodowego, itp.), terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Poradnictwo powinno dotyczyć sposobów zaspokajania potrzeb dziecka i rozwiązywania problemów wewnątrzrodzinnych. Terapia rodzin powinna być prowadzona z wykorzystaniem najnowszych metod i technik terapeutycznych.

5. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne

W ramach działań profilaktycznych powinno uwzględnić się usługi dla rodzin wychowujących dzieci, szczególnie dzieci niepełnosprawne, które stanowiąc będą pomoc rodzicom w zapewnieniu należytej opieki w czasie, gdy nie mogą jej sprawować osobiście lub gdy ich kompetencje rodzicielskie są niedostateczne.

6. Wolontariat i grupy wsparcia

Kolejnym narzędziem wzmocnienia rodzin dysfunkcyjnych będzie pomoc w ramach wolontariatu oraz tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych. Ich celem będzie wymiana doświadczeń, zapobieganie izolacji, a także wzmocnienie systemu wsparcia.

7. Usługi asystenta rodziny

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i jej członkom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny. Do jego obowiązków należy także realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Działania asystenta rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W celu zapobiegania umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i wzmocnieniu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny. Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanej przez powiat. W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną, asystenci podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin naturalnych z koordynatorem pieczy zastępczej .

W myśl przepisów ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin z którymi jeden asystent może prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin.

8. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku i inne. Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, wypoczynku i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

9. Partycypacja w kosztach umieszczenia w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, placówce opiekuńczo wychowawczej, placówce opiekuńczo – terapeutycznej, rodzinnym domu dziecka lub interwencyjnych ośrodkach pre - adaptacyjnych, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Jolanta Janerka

Dyrektor OIiPS